

tale med Overlegenhed i disse Spørgsmaal, og de Bemærkninger, jeg har at gjøre, er derfor ogsaa kun byggede paa de Spørgsmaal, hvorom man kan hente Oplysning ad Historiens Vej, ikke at tale om ad Logikens Vej. Seg vil slaa det fast, at det ærede Medlem har lagt en særdeles Vægt paa den Betydning, som Feltværker i Almindelighed have og vistnok ogsaa særlig i vore Dage. Seg vil bede lagt Mærke til disse Ord fra det ærede Medlems Side, og det undrer mig i høi Grad, at man i det Hele taget nutildags har faaet en saa overordentlig Overtro til de permanente Værker. Det forekommer mig, at netop Nutidens Udvi-
 lling maa gaa og naturlig gaar i den mod-
 satte Retning. Det er oien synligt, at, i samme Grad som Ildvaaben blive hurtig virkende, er det Forsvar, som kan ydes fra lettere, opfaste Værker, mange Gange mere værd, end da Vaabnene vare svagere. Det forekommer mig derfor mærkeligt, at man netop nu med Forkjærlighed kaster sig over de permanente Værker, og De ville se, at ved alle de Forsvarsværker, det her dreier sig om, vore Beføstningerne op til det Urimelige baade i Sylland, paa Sjælland og ved Kjøbenhavn; allevegne, hvor der er Tale om Forsvarsværker, fremtræde de i denne Skikkelse af permanente. Det forekommer mig ogsaa, at den nyere Krigshistorie aldeles ikke vidner om deres Hensigtsmæssighed. Hvorledes gik det i den fransk-tydske Krig med de permanente Befæstninger? Strasburg faldt efter 4 Ugers Beleiring, Metz faldt paa den allerhaanligste Maade, som en fast Blads kan falde paa, endstjøndt den var besat af en Hær, som var næsten ligesaa stor som Cerneringshæren. Den Modstand, som Fæstninger som Toul og Verdun gjorde, kan tælles i Dage. Det ærede Medlem nævnedes Belfort. (Tvermøes: Og Paris). Ja, jeg skal da komme ind derpaa. Forsvaret af Belfort fremdrages som Vidnesbyrd om permanente Befæstningers Betydning. Seg havde Leilighed til at besøge Belforts Værker umiddelbart efter, at Beleiringen var sluttet. Kampen om Belforts Værker udkæmpedes næsten udelukkende eller aldeles overveiende i Feltværker, og de Værker, hvorom Kampen dengang dreiede sig, vare efter Beleiringens Slutning i det Dieblis ingenlunde Vidnesbyrd om nogen mere haardnakket Modstand end f. Ex. Dybbølstanderne, langt fra. De Feltværker, hvorom egentlig Kampen ved Belfort stod, vare Værker med fortrængende Hulrum, som vi kjendte dem fra Dybbøl, og vare i Hovedtrækkene uberørte, men i disse Feltværker var det, at Oberst Denfert førte

ligt, at den kunde holde sig i tre Maaneder. Det laa naturligvis ogsaa i mange Henseender i Fordele i Terrainet. Vi havde vort eget Vidnesbyrd fra Dybbøl, og kunde Danmark blive saaledet stillet, hvis vi vare saa ulykkelige at komme i Krig, at det da kunde værges sig, som vi gjorde paa Dybbøl, saa vilde der vel være opnaaet Alt og maaste Mere, end vi paa nogen Maade kunde vente. Man kaster undertiden Vrag paa Forsvaret af Dybbøl, men det forekommer mig dog, at naar vi huske, hvorledes det gik adskillige Stormagter efter os, staar Kampen om Dybbøl som en ligefrem Hæderkamp, og det var Feltværker. Den seneste Kamphistorie fører til at tænke paa Kampen om Pleyna. Det var Værker, opfaste midt under Felttoget, som bleve forsvarede med en overordentlig Haardnakket, og det ligger simpelt hen deri, at de moderne Ildvaaben have en saadan Overlegenhed i Virkningen, navnlig hvor de kunne virke fra nogenlunde dækkede Stillinger, at Faren for Storm i væsentlig Grad er afværget, naar man ikke vil tage Exempler som fra Tel-el-Kebir, men det vil jeg slet ikke forsøge. Det ærede Medlem nævnedes Paris. Maa jeg derom kun bemærke, at for det Første kan Paris jo ikke sammenstilles med noget Befæstningsanlæg i Verden, Paris er i den Henseende fuldstændig enestaaende. Man kan kalde den en Fæstning, man kan kalde den en Ikke-Fæstning, det er mere en Talemaade. Altsaa, Principet med Hensyn til Paris's Befæstning kan ikke danne Normen for nogen anden By. Seg havde ikke villet nævne Paris; thi ved Tanken om Paris komme vi ogsaa til at se Aversen af Medaillen. Det er umuligt, at Nogen nogensinde kan udslutte af sin Erindring, at Paris's Fæstningsværker ogsaa bleve anvendte mod Frankrigs egen Hær, og hvem der har set den Tilstand, hvori Paris's Fæstningsværker vare efter Kommunens Fald i 1871, og set og hørt om de Rædsler, som der foregik, bliver noget betænkelig ved lignende Fæstningsanlæg. For mit Vedkommende fører jeg til, at jeg har paa Kirkegaarden Père Lachaise begravet den sidste Sympathi for den Slags Fæstninger. Det ærede Medlem dvælede dernæst ved en Bemærkning, der staa i Betænkningen om, at 4 Mil i en sluttet Cirkel ikke er det Samme som 4 Mil paa en større Periferi paa 10—11 Mil. Seg tør ikke maale mig med det ærede Medlem i Bedømmelsen af saadanne militære Spørgsmaal, men jeg kan ikke Andet end søge at gjøre det indlysende for Forsamlingen, at disse Ord ere korrekte og maa ogsaa nødvendigvis under et eller andet Synspunkt